

Józef Krukowski

Laudacja wygłoszona przez promotora podczas wręczenia dyplomu doktora honoris causa Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie pani dr Hannie Suchockiej

---

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawno-historyczny 54/3-4, 25-30

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. JÓZEF KRUKOWSKI

Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

**LAUDACJA
WYGŁOSZONA PRZEZ PROMOTORA
PODCZAS WRĘCZENIA DYPLOMU
DOKTORA *HONORIS CAUSA*
UNIwersYTETU KARDYNAŁA STEFANA
WYSZYŃSKIEGO W WARSZAWIE
PANI DR HANNIE SUCHOCKIEJ**

Eminencjo,
Ekscelencje,
Magnificencjo Księżu Rektorze,
Wysoki Senacie Akademicki,
Szanowni Przedstawiciele świata nauki, kultury i polityki,
Panie i Panowie!

I

Zebraliśmy się w tym pięknym audytorium, aby uczestniczyć w podniosłej uroczystości nadania przez Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie najwyższej godności akademickiej pani dr Hannie Suchockiej, uczonemu, politykowi i dyplomacie, za wybitne osiągnięcia i zasługi w dziedzinie normalizacji stosunków między Państwem i Kościołem.

Ośmielam się twierdzić, iż jakkolwiek pani Hanna Suchocka jest kobietą, to jednocześnie jest „wybitnym mężem stanu”. Dlaczego? Dlatego, że mężem stanu jest polityk bez względu na płeć, który dla dobra wspólnego podejmuje odważane decyzje, mające dalekosiężne i pozytywne skutki w skali krajowej i międzynarodowej. Niewątpliwie do takich decyzji, jakie w swoim czasie podejmowała pani dr Hanna Suchocka, należy podpisanie Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską w dniu 28 lipca 1993 r. Była to Jej suwerenna decyzja, jako prezesa Rady Ministrów, którą podjęła na własną odpowiedzialność. Jakkolwiek podpis pod Konkordatem w imieniu RP

złożył główny negocjator ze strony państwowej ś.p. prof. Krzysztof Skubiszewski, minister spraw zagranicznych, to nie podlega wątpliwości fakt, że nie złożyłby on tego podpisu, gdyby nie otrzymał upoważnienia prezesa Rady Ministrów.

Dokonując retrospekcji historycznej – po upływie 18 lat, jakie upływały od tego wydarzenia – można powiedzieć, że decyzja ta miała epokowe znaczenie w procesie normalizacji stosunków między Państwem polskim i Stolicą Apostolską oraz stabilizacji sytuacji prawnej Kościoła katolickiego w Polsce, zainicjowanym w 1989 r. Przyczyniła się ona bowiem do zakończenia trudnej tymczasowości, jaka zaistniała po zerwaniu konkordatu z 1925 r. przez władze komunistyczne w 1945 r. Należy przy tym pamiętać, że Konkordat z 1993 r. jest oparty na innych zasadach aniżeli Konkordat z 1925 r. Konkordat ten jest bowiem oparty na zasadzie poszanowania przez Stolicę Apostolską niepodległości demokratycznego Państwa polskiego i jego świeckości w wersji separacji przyjaznej, po odrzuceniu pozostałej po reżimie komunistycznym separacji wrogiej. Konkordat ten zainicjował proces kształtowania nowego modelu relacji państwo-Kościół, w którym państwo zapewnia każdemu człowiekowi ochronę wolności sumienia i religii w życiu prywatnym i publicznym, oraz poszanowanie zasady autonomii i wzajemnej niezależności Kościoła i Państwa, każdego w swojej dziedzinie, jako dwóch społeczności odmiennego typu. Należą do nich bowiem jednocześnie – chociaż pod innym względem – ci sami ludzie. Dlatego Kościół i państwo powinny ze sobą współdziałać, a w pewnym zakresie nawet współpracować, dla dobra wspólnego człowieka, rodziny i narodu. Współdziałanie to może być bardziej owocne, gdy zostanie uzgodnione w formie umowy międzynarodowej, jaką jest Konkordat.

Patrząc dziś na decyzję pani premier Hanny Suchockiej w sprawie normalizacji stosunków państwo-Kościół z perspektywy historycznej, możemy z pełną satysfakcją stwierdzić, że była to decyzja o wielkiej doniosłości nie tylko dla Kościoła katolickiego ale również dla innych związków wyznaniowych w Polsce. Gwarancje wolnościowe wpisane do Konkordatu zostały bowiem z poszanowaniem zasady równości rozszerzone na drodze ustawowej na wszystkie związki wyznaniowe, mające uregulowaną sytuację prawną na podstawie umowy wynegocjowanej przez Rząd z ich przedstawicielami.

Co więcej, ten model relacji państwo-Kościół, jaki został wpisany do Konkordatu i utrwalony w Konstytucji RP z 1997 r. (art. 25), po

wejściu Polski do Unii Europejskiej „*implicite*” został potwierdzony w Traktacie Lizbońskim, mimo sekularyzacyjnych i antychrześcijańskich dążeń niektórych polityków.

Co więcej, ten model normalizacji stosunków między państwem a Kościołem w formie umowy międzynarodowej miał doniosłe znaczenie nie tylko dla Polski. Stał się bowiem wzorem dla innych demokratycznych państw postkomunistycznych Europy środkowo-wschodniej, jak Chorwacja, Węgry, Słowenia, Słowacja, Litwa, Łotwa, Estonia, Albania, Bośnia i Hercegowina. Niewątpliwie, była to pozytywna odpowiedź na oczekiwania błogosławionego Jana Pawła II Wielkiego, któremu bardzo zależało na tym, aby stosunki między Kościołem i Państwem miały umocowanie w konwencji międzynarodowej.

Z punktu widzenia dobra nauki polskiej pragnę jeszcze dodać, że w oparciu o gwarancje, jakie zostały wpisane do Konkordatu, powstały w Polsce dwa nowe uniwersytety: uniwersytet państwowy z wydziałami nauk kościelnych i nauk świeckich, jakim jest nasz UKSW w Warszawie, utworzony w drodze przekształcenia ATK; i Papieski Uniwersytet Jana Pawła II w Krakowie; oraz szereg wydziałów teologicznych na uniwersytetach państwowych.

II

Tak doniosłej wagi decyzja, która skłoniła Radę Wydziału Prawa Kanonicznego do podjęcia uchwały potwierdzonej przez Senat Akademicki UKSW w sprawie nadania pani premier Suchockiej doktoratu honoris causa, została podjęta przez osobę posiadającą odpowiednią formację duchową, odznaczającą się głębokim zrozumieniem potrzeby respektowania hierarchii wartości w systemie prawa i mającą znaczący wpływ na kierunek przemian zachodzących w życiu społeczno-politycznym w Polsce na przełomie XX i XXI wieku. Pragnę więc dodać kilka informacji dotyczących jej życia i działalności publicznej.

Pani dr Hanna Suchocka urodziła się w Pleszewie (1946 r.) w rodzinie polskiej i katolickiej. Studia prawnicze odbyła na Wydziale Prawa Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (1968 r.) i po ukończeniu studiów ze względu na szczególne uzdolnienia do pracy naukowej została zatrudniona w Katedrze Prawa Państwowego na tymże wydziale, lecz po roku pracy została zwolniona z powodu odmowy wstąpienia do PZPR. Następnie przez kilka lat pracowała w Instytucie Przemysłu Drobniego i Rzemiosła, ale w 1971 r. ponownie podjęła pracę naukową

na macierzystym wydziale, gdzie w 1975 r. uzyskała stopień doktora nauk prawnych.

W dalszym życiu pani dr Hanny Suchockiej można wyróżnić kilka uzupełniających się nurtów, a mianowicie: naukowy, polityczny i dyplomatyczny.

Gdy chodzi o działalność naukową, to w latach 1988-1992 pani dr Hanna Suchocka prowadziła wykłady i pełniła funkcję kierownika katedry prawa konstytucyjnego na Wydziale Prawa i Prawa Kanonicznego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, które przerwała ze względu na podjęcie poważnych funkcji państwowych. W 1995 r. prowadziła wykłady na Uniwersytecie Georgetown w Waszyngtonie (USA); prowadziła także zajęcia w „Instytucie Europa” na ATK w Warszawie. W 1998 r. podjęła pracę w Centrum Praw Człowieka Polskiej Akademii Nauk w Poznaniu, z którym formalnie jest związana do chwili obecnej. Jako wybitny specjalista w dziedzinie nauk prawnych uczestniczyła w wielu konferencjach naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. M.in. podczas konferencji międzynarodowej zorganizowanej przez Wydział Nauk Prawnych Towarzystwa Naukowego KUL we współpracy z niemiecką organizacją „Stiftung Gesellschaft für Rechts Politik” w 2003 r. w Lublinie wygłosiła odczyt „Rola konkordatu w procesie normalizacji stosunków między państwem i Kościołem w Europie środkowo-wschodniej”, a w 2006 r. uczestniczyła w Trewirze w międzynarodowej konferencji „Tożsamość kulturowa Unii Europejskiej a pluralizm religijny”, podczas której przedłożyła wykład „Pokojowa funkcja wolności religijnej”.

Gdy chodzi o dorobek naukowo-badawczy naszej Laureatki, to pod względem ilościowym obejmuje ponad osiemdziesiąt publikacji w różnych językach. Pod względem merytorycznym zaś dotyczy doniosłej wagi problemów z zakresu prawa konstytucyjnego, międzynarodowej ochrony praw człowieka i transformacji ustrojowych w Polsce – wiodących od totalitaryzmu komunistycznego do demokracji – z uwzględnieniem aksjologicznego wymiaru prawa. W swoich publikacjach naukowych podejmuje także problemy z zakresu stosunków między państwem a Kościołem i ukazuje własne stanowisko co do sposobów ich rozwiązywania w konkretnych warunkach społeczno-politycznych i kulturowych. Szczególne znaczenie w Jej dorobku naukowym mają publikacje dotyczące poszanowania prawa człowieka do wolności sumienia i religii nie tylko w życiu prywatnym ale również w życiu pu-

blicznym w Unii Europejskiej oraz respektowania obecności Kościoła w życiu publicznym.

Drugim nurtem w życiu pani dr Hanny Suchockiej jest działalność polityczna w skali krajowej i międzynarodowej. Należy tu docenić Jej aktywny udział w pracach legislacyjnych i w funkcjonowaniu Rządu III Rzeczypospolitej. Jako poseł na Sejm wniosła pewien wkład w przebudowę całego systemu prawa polskiego, uczestniczyła aktywnie w debatach nad stanowieniem nowych ustaw. W szczególności w pracach nad projektem Konstytucji RP w latach 1990-1993 przewodniczyła sejmowej komisji ds. projektu Konstytucji, a następnie w latach 1994-1997 uczestniczyła w pracach Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego, uwieńczonych uchwaleniem Konstytucji z 2 kwietnia 1997 r., a także w debacie nad ratyfikacją Konkordatu i w pracach związanych ze stanowieniem ustaw wykonawczych do Konkordatu.

Znaczący wkład pani dr Hanny Suchocka wniosła także w przebudowę ustroju naszego państwa pełniąc funkcję premiera rządu RP w latach 1992-1993. Podczas jej kadencji właśnie nastąpiło wspomniane już podpisanie Konkordatu między Stolicą Apostolską i Rzeczpospolitą Polską. Następnie w latach 1997-2000 sprawowała funkcję ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego. Jako minister sprawiedliwości kontynuowała niezwykle trudne zadanie reformy systemu wymiaru sprawiedliwości, funkcjonującego niesprawnie w Polsce postkomunistycznej. Jej aktywność polityczna wyraziła się także w przewodniczeniu Forum Polsko-Ukraińskiemu w latach 1996-1997, w członkostwie w międzynarodowym Stowarzyszeniu byłych prezydentów i premierów „Inter Action Council”, a także w Klubie Madryckim; a od 2000 r. w uczestnictwie w pracach międzynarodowej organizacji kobiet „Hall of Feme. International Woman’s Forum”.

Nowy etap w Jej życiu publicznym stanowi działalność dyplomatyczna. W 2001 roku pani dr Hanna Suchocka otrzymała bowiem nominację Prezydenta RP na stanowisko ambasadora nadzwyczajnego i pełnomocnego Rzeczypospolitej Polskiej przy Stolicy Apostolskiej z siedzibą w Rzymie. Pełniąc tę funkcję przez 10 lat nieustannie wноси twórczy wkład w rozwój dobrych stosunków między Państwem polskim i Kościołem katolickim podczas pontyfikatu naszego rodaka Jana Pawła II i pontyfikatu jego następcy Benedykta XVI. W ramach

swej działalności dyplomatycznej wykazuje niezwykle aktywność na polu umacniania historycznej więzi kulturowej między Narodem polskim i Kościołem katolickim, w szczególności przez organizowanie bezpośrednich spotkań nie tylko z wybitnymi politykami i polskimi biskupami, odbywającymi podróże „ad limina Apostolorum”, ale także ze zwykłymi pielgrzymami polskimi do centrum chrześcijaństwa. Obserwując Jej pozycję i działalność na tym stanowisku należy stwierdzić, że spełniły się postulaty Prymasa Tysiąclecia, kard. Stefana Wyszyńskiego, który myśląc o przeszłości i przyszłości stosunków między Państwem i Kościołem, wielokrotnie i wytrwale mimo ówczesnych przeciwności podkreślał, że Naród Polski zasługuje na to, aby przedstawiciel Polski przy Stolicy Apostolskiej był przedstawicielem dyplomatycznym pierwszej klasy, jak również, aby Stolica Apostolska miała w Polsce przedstawiciela dyplomatycznego pierwszej klasy w randze nuncjusza apostolskiego w Warszawie. Dlatego dzisiaj z pełną satysfakcją możemy stwierdzić, że ambasador Polski przy Stolicy Apostolskiej w osobie pani dr Hanny Suchockiej nie tylko formalnie ale rzeczywiście jest naszym przedstawicielem dyplomatycznym pierwszej klasy.

Nadanie doktoratu honoris causa pani dr Hannie Suchockiej jest wyrazem naszego głębokiego uznania i szczerzej wdzięczności za doniosły wkład w budowanie dobra wspólnego jednocześnie Kościoła i Narodu, związanego przez chrzest i kulturę z systemem wartości chrześcijańskich, wyrażający się w wielu różnych formach Jej działalności publicznej.